

Perszefoné

Vannak villanásnyi emlékek. Nem jutnak eszünkbe – démonaink félretették őket a megfelelő alkalomra.

El fog jönni.

A lélek üveges darabokra tör, az idő szertefolyik. Nem marad más, csak örök északi éj, fagyos szél, ismeretlen céllal levert karó a hósemmi közepén, amelyben önmagunkra ismerünk.

Az ember mindig két pohárral rendel. Az egyiket ő issza, a másik őt. Miért jut ilyesmi az eszembe a felhőtlennek megkövetelt pillanatokban? A lugas teszi, ami bort ígér. Apám, aki mindig jelen van – még inkább akkor, amikor nincs.

Pultos volt. Nemhogy két pohárral rendelt: eggyel sem. Szívéig ette magát a kocsmák füstje, tenyerébe árkokat mart a mosogatólé. Nehéz az elsüllyedt embereket nézni, még nehezebb a süllyedést. Egyiket a másik után. A tapasztalat átkai vértették fel, akárcsak a rózsát. Szava sem volt, amikor inni látott. Akkor sem, amikor részegen kísért haza az éjszaka. Azt mondta, ránézésre tudja, nem leszek alkoholista. A barátaim más tészta.

Minden apa isten: haragvó, szerető, teremtő – lényegtelen. Egy istennek nem a jelzőin múlnak a hívek. Amit az istenem szólt, elrendeltetett. Törvény volt, ítélet – a gyermek vallása. Misztérium, amit a beavatás fájdalmai tesznek teljessé.

A pult mögött ültem. Körülöttem az egyház kincsei: titokzatos bájitalok, varázs- és oldószeres, rejtelmes címkék. A szent térből, csodák földjéről szemléltem a közönséges világot. Apám újsága a kezemben – most is ígét hirdet.

A zenegép nyeli a százásokat. Biliárdoznak. Apám feltárja előttem a kérlelhetetlen jövőt. Miből olvassa ki? Tekintetből, mozdulatból, hanghordozásból. Az italok számából aligha. A kezdet: üdén kacagó lány; a vég: a tibetire evett, nemtelen roncs. Színes album himalájai portrékkal – embereké, akiknek por-

NAGY-LACZKÓ BALÁZS (1989) Móricz Zsigmond-ösztöndíjas magyar író, régész, novellista. Jelenleg a Magyar Művészeti Akadémia ösztöndíjasaként egy szociográfián dolgozik.

hüvelyét jó és rossz szellemek közelsége cserzi. Szellemek, akik belülről végzik a munkát: amott külső ostrom, emitt belső árulás.

Baljós emlékeim késő őszebe öltözködnek. Eső dobol a párkányon. Aszúvá aszott, belülről kirágott szőlőszemek.

Pedig most feszes idomokkal simulnak egymáshoz. Még nincs itt a darazsak ideje.

Lugas árnyán terített asztal. Barátok, székek. Nyárra a karácsonyi fény a szőlőtőkék kísérőjéül szegődött. Papírlámpás, szúnyogűző fáklya kínál bűzt és fényt. Este van. Boldogság önt el. A lugas teszi. A megtisztulást mámorban kereső lelkünk Bódhi-fája.

Buddha egész életében azt a boldogságot kereste, amely egy nyári nap öntötte el gyermeki testét az aratásra kész földeken. Erről mesélek. Érzem, ha járnék, lótuszok nőnének lépteim nyomán.

Nagy a társaság. Nem vagyok jelen. Nekik. Jelen vagyok. Magamnak.

Ömlő szó: pusztá kísérő jelensége a szemem kivetítőjéből származó képeknek. Vászonná apadó világ. Keanu Reeves előtt seregek gyűlnek, ő pedig csak ül lótuszban, idült mosollyal tovább. Fülemben újra és újra hallom hangján minden kártyavár nagy titkát: *architect*.

Varázslóink legnagyobb trükkje: elhitetik velünk, hogy csak játsszák az istent. Vajon mióta ül Bertolucci életem rendezői székében? Mi vagyunk az utolsó kínai császár. Szemfényvesztő játék a bizonyosság körülöttem. Örök birodalmam bármikor összedőlhet.

Architect.

Architect.

Architect.

Nem értenek. Hogy is értenének? Nem látták a filmet. Egyiket sem.

A szőlő kapaszkodik. Köteléket keresek. Másról beszélek.

Fogyasztási szokásaink tartanak össze. A család addig egységes, amíg egységes a família fogyasztása. Ugyanazt esszük, ugyanazt nézzük, ugyanazt hallgatjuk, olvassuk. Ebben a mondatban nincs *együtt*. Nézzük a tévét, hallgatjuk a zenéket, olvassuk a kötelezőket, aztán külön-külön rálelünk ízekre, dallamokra, érzésekre. Még ha beszélünk is róluk, akkor sem osztjuk meg. Nem közös.

Mennyire állhat közel a lélek a lélekhez, aki csak olvasott a filmről, hallott a zenéről? Vezesd a leghátsó, legporosabb polchoz, mutass egy magával ragadó életművet, amit senki sem olvas, és íme: a teremtett magány. Sosem lesz kivel beszélnie. Mindig lesz miről. Kinyilatkoztat.

Ebben áll az ember magánya. Az istené. Az egyedülvalóé, akit megfosztottunk olimposzi társaságától. Nincs kivel megossza ambróziáját. Ádám és Éva osztozott az almán.

E történetbe máshol kellett volna érkezni. Gondolataimban kelet és nyugat, múlt és múlt találkozik. Elfelejték boldog lenni, pedig a boldogság itt áll a lugasban. Pontosabban: fekszik. Egyik kezemmel óvatosan alátámasztom a fejét, miközben fürdetem.

Nappal. Fénnyel, vízzel, fehér gyolccsal játszanak színes árnyak. Alászökkennek a szőlőlevelekről. Lányom apró teste. Arca, kék szeme. Csupa kacagás. Buddha nyara.

Más beszél. A vetítés folyik tovább.

A film nem ismer múltat. A film jelen. Minden jelenet a jelenben játszódik. Minden jelenet a rajta megjelenők, a nézők jelene. A Kis Buddha nem egy négyéves fiú emléke. A négyéves fiúnak nincsenek emlékei Bertolucci Kis Buddhájáról. Nekem vannak emlékeim egy négyéves kisfiúról, a Kis Buddháról, Keanu Reeves-ről és Bertolucciról.

Elöttem táncol Buddha összes nyara. Hull az eper. Rugdossuk az avart. Bicikli suhan a mandulafák alatt. Cseresznyézés sárgarigókkal. Öledre hajtom a fejem. Hajad napsugár az éjszakában. Napod rám borul. Miénk a Föld egyetlen ringása. Aranyfüst. A világ minden fraktálja.

Elöttem egy nyár derekán kidőlt akác: haldokló menyasszony. Utolsó erejével utolsó virágzás. Hóba öltözés. Tér-időt darabjaira szakító erő. Virágba robbanása a test sebéin át felszínre törő tiszta energiának. A tavasz repeszszilánkjá. Vihar-szem. Ott vagyok a parkban.

Fehér gyolcs. A démon négy évvel ezelőtt ráakadt. Mostanáig várt, hogy magával ránthassa, egybeszöhesse a szálakat. Finom munka. A film nem ismer jövő időt.

Néha kipattan a buborék. Beszűrődik egy hangfoszlány. Néha jelen vagyok. Nekik. Nem magamnak. Jelek egy másik életből. Kialudt fáklya. Jelek, amelyekre a démon vár. Készítés, hogy összeszedjem a koszos tányérokat.

Bemegegyek a konyhába. Csendben lépek. Csendben térek vissza. Alszanak.

A szőlő még nem érett a lugasban, darazsak sem rágják.

Cédrusillat a parkban. Virágzó tulipánfák. Húgom négyéves, én tizenkilenc. Fogja a kezem. Kapaszkodik.

Hajó vagyok. Nevetünk. A pocsolyák jegét tapostuk ugyanígy.

Köntösös betegek kuporognak a boltíves bejáratokban. Cigiznek. Gyilkos macskákat etetnek, szeretgetnek. Karmaik alatt kórházi nyavalyák. A karmuk amputálást terem, anyám mesélte.

Egyik mancsát nyalogatja. A démon gyolcsot teker az orvos csonkolt karjára. Szelet fúj, csípős szelet. Megremegnek a nyírfák a pszichiátria oldalában. A betegek összébbrántják köntösüket. Sekély, csobogó kút. Körül gyöngyvesszőbokrok. Cigihamu és virágszirom ejt találgát szélein. Nincs, aki megkülönböztesse őket.

És a szél hangot hoz.
Mik ezek?
Vadludak.
Hová mennek?
Délre.
Mint te.
Egyetemre.

Nevetünk. Kis teste, arca, kék szeme csupa kacagás. Ez az a nyár. Ez az a meleg.
Te is oda fogsz menni.
Lehet.
Lehet, hamarabb.
A Deákba. Tömörkénybe.
Lehet.

Vannak villanásnyi emlékek. Démonaink félretették őket a megfelelő alkalomra. Az anyém tíz évet várt a sajátjára. Itt van a parkban, a lugasban.

És a szél. Lecsap.
Lecsap az akácfára.
Felkapja fátylát.

Hordágyon fekszik. Hanyatt. Meztelen. Arcán idült mosoly. Húszéves lehet. Melle feszes. Hasa horpadt. Szeme kék. Haja hullámos. Szemöldöke, öle fekete.
Egy.
Kettő.

Fehér lepedő takarja újra. A beteghordó elsiet.

Az óceán felől forró, paradís légáramlat érkezik. Nyomán egybekelő felhőfoszlányok. Lassú körtáncba kezdenek. Gyorsul. Kialakul az örvény. Sistereg, falában villámok cikáznak. Már a legbátrabb hajó sem kelhet át rajta.

Közepén kialakul a szokásos szem: a vihar szeme, ahol a fal tombolásával szemben csend honol. Az időtlenség csendje. Egy falatnyi, világtól elzárt világ, amely kiszakadt a mindenség sodrából.

Alszik.